

РЕЦЕНЗИЯ

За дисертационния труд на ПЕТЪР ВЕЛИЧКОВ ПЕТРОВ
за присъждане на образователната и научната степен „доктор“
по 3.5. Обществени комуникации и информационни науки –
Журналистика – Книгознание

на тема: „БЪЛГАРСКИ БИБЛИОФИЛСКИ ИЗДАНИЯ (1901–1947).
КОМУНИКАЦИОННА СИНЕРГИЯ МЕЖДУ АРТЕФАКТ И РЕЦЕПЦИЯ“

от ПРОФ. Д-Р ВЕСЕЛИНА ВЪЛКАНОВА

ИНФОРМАЦИЯ ЗА ДИСЕРТАЦИЯТА И АВТОРЕФЕРАТА

Дисертационният труд се състои от предговор, 4 глави, заключение, библиография от 254 заглавия, от които 173 на български и 81 на чужди езици, справка за научните приноси и списък на публикациите, свързани с темата на дисертационния труд. В основния текст са включени 116 снимки, 20 фигури, 3 таблици, 5 бланки. Трудът е придружен от 5 приложение с обем 81 страници.

По темата на дисертацията Петър Величков има осем статии и студии, публикувани в научни сборници, поредици, научни списания. Резултатите от изследването са комуникирани в научни доклади на национални и международни научни конференции и кръгли маси.

Авторефератът, приложен към документацията по предварителното обсъждане, е с обем 44 страници и представя дисертационния труд чрез описание и анализ на: структурата и общата характеристика на

дисертационния труд, основанията и мотивите за избор на темата, актуалността ѝ, разработеността на проблема, теоретичната необходимост от изследването, теоретичните основи на изследването, научния проблем, обект и предмет на изследването, изследователската теза, целта и задачите на изследването, ограниченията в обхвата на изследването, методика му, емпиричните обекти на проучванията. Изложени са съдържанието на дисертационния труд, обобщени са резултатите и изводите, приложена е справка за основните приноси.

Авторефератът е адекватен на дисертацията, отразява по същество структурата, подхода и основните обобщения и отговаря на изискванията за автореферирание на дисертационен труд.

ПРЕЦЕНКА НА АКТУАЛНОСТТА НА ПРОБЛЕМА

Настоящият дисертационен труд е посветен на актуална и важна тема, свързана с историята и същността на библиофилските издания у нас, която е непроучена, а българската библиография остава непълна и недоволно разработена. Затова мога само да приветствам един изследователски фокус към това поле, още повече че дисертацията си поставя важни задачи да бъде отправна точка за създаване на библиотечен фонд „Български библиофилски номерирани издания“ (на следващ етап, както предвижда авторът, и Национална библиофилска библиотека). В този смисъл научно-приложният принос на дисертационния труд чрез модела за експонация и медиатизация на фонд „Български библиофилски номерирани издания“ от периода 1901–1947 г. се свързва с национални и световни политики, проекти, програми – като програмата „Хоризонт 2020“ на ЕК.

ПРЕЦЕНКА НА ПРИНОСИТЕ НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

Отчитам самия избор на темата за библиографските издания за приносен – десетилетия наред проблемът с издирването и съхраняването на тези ценни издания от частни колекции и различни фондове, на осветляването им и осигуряване на достъп до тях е оставал периферен за изследователите и професионалната общност.

Още в началото не мога да не отбележа добросъвестния подход на колегата да направи пълен обзор на досегашната разработеност на проблема (проучени са основните източници по темата – статии, доклади, монографии, албуми, пътеводители и дисертационни трудове); да отчете българския принос на редица изследователи на книжното наследство в българските библиотеки и, в крайна сметка, да обобщи трудовете, теориите, концепциите, подходите, типологизациите, на които стъпва настоящият дисертационен труд.

Така авторът изгражда и своя теоретичен фундамент за „антимедийния“ характер на библиофилските издания сами по себе и за механизма, по който те могат да получат публичност, да се превърнат „от антефакт в медия“. Интересен конструкт, който, наред с цялостния подход на г-н Петър Величков към научния проблем, избавя дисертацията от историографската дескриптивност.

За изпълнение на целите и поставените задачи докторантът е избрал интердисциплинарен подход, включващ културологични, библиографски, социологически, книговедски, библиотековедски и методи, както и методи, присъщи на комуникационната наука.

В първата глава на дисертацията „МЕДИОЛОГИЧЕН ПОДХОД КЪМ ПОНЯТИЯТА „БИБЛИОФИЛИЯ“ И „БИБЛИОФИЛСКО ИЗДАНИЕ“ докторантът

детерминира инструментални термини и понятия, поставя проблема за книгата като артефакт и като медия, прави исторически преглед и изяснява смисловия ресурс на термините „библиофил“ и „библиофилия“, прави типологично разграничение в библиографските издания. Особено внимание заслужават усилията на автора да анализира визуалната страна на българските библиофилски издания, където той извежда „заемките“ и влиянията върху тях в развитие.

Във втората глава „РЕЦЕПЦИЯ НА АРТЕФАКТА В ЕМПИРИЧНИЯ ПЕРИМЕТЪР „БЪЛГАРСКИ БИБЛИОФИЛСКИ НОМЕРИРАНИ ИЗДАНИЯ“ докторантът се заема със задачата да направи важните типологични разграничения между категориите „разкошно библиофилско издание“ и „масово обикновено издание“, като включва в анализа и обобщенията съществените проучвания върху профилите и типовете реципиенти. Тук трябва да бъде отбелязан анализът върху визуалното представяне на изданията от различен тип и с различен адресат.

Един от генералните проблеми по темата – за артефакта и медийността на библиографските издания, е проучен в третата глава „АРТЕФАКТЪТ НА БИБЛИОФИЛИЯТА В БЪЛГАРИЯ (1901–1947) – ГЕНЕАЛОГИЧНИ КАЗУСИ, КОМУНИКАЦИОННИ ПРОБЛЕМИ И КРИТЕРИИ ЗА ИДЕНТИФИКАЦИЯ“. В нея са анализирани издателските подходи и похвати на библиофилските издания у нас, които са проучени широко и задълбочено в светлината на отношенията автор-читател, автор-издател, както и на съществуващите в съответното време творчески кръгове, на влиянията на световни практики и стилове. Трябва да бъдат отбелязани дългогодишните проучвания на Петър Величков по темата (първата му публикация у нас за

библиофилските издания е от 1984 г.) и приносната му работа по съставянето на Описа на българските библиографски издания.

В четвъртата глава „МОДЕЛ ЗА СИНЕРГИЯ МЕЖДУ АРТЕФАКТ И РЕЦЕПЦИЯ – ЕКСПОНАЦИЯ И МЕДИАТИЗАЦИЯ НА ФОНДА „БЪЛГАРСКИ БИБЛИОФИЛСКИ НОМЕРИРАНИ ИЗДАНИЯ“ ОТ ПЕРИОДА 1901-1947 Г.“ авторът се фокусира върху разработката на „концептуално-модулен“ модел, който като алгоритъм на библиографските данни може да бъде използван от широк кръг изследователи за събиране на информация за издания от различен тип. А, свързано с темата, авторският модел, разработен от Петър Величков, може да съдейства за създаване на масиви с емпирични данни, за търсенето, анализирането, комуникирането и популяризирането на библиографските издания.

Считам, че моделът, предложен от автора, е универсален и може да има широка приложимост, в това число и за целите на бъдеща национална банка „Библиофилски номерирани издания“.

КАЧЕСТВА НА ДИСЕРТАЦИОННИЯ ТРУД

В разработката са демонстрирани много ярко професионалната рефлексия на докторанта и трайният му интерес към изследователското поле, на което се е посветил.

Текстът се чете с интерес и лекота, налице е подчертана аналитичност. Целите на дисертацията са точно и конкретно формулирани, научният проблем е заявен в предговора, формулирана е определена научна теза, направените предположения и въпроси методично се изследват и доказват в главите. Структурирането и ориентацията са недвусмислени; библиографията е точна и прецизна, както и цялостното

оформяне и представяне на дисертацията. Обемът е значителен. Частите са логически и смислово свързани. Изследването и тезите са оригинални и авторски. Получените резултати са описани и анализирани изчерпателно, доказано е изпълнението на поставените задачи.

Трудът на автора извън всяко съмнение е ценен и високо приносен. В условията на: разпилени архиви и библиотеки след 1944 г.; на унищожени от комунистическата власт „опасни“ или „вредни“ книги от фондовете през целия режим; на труднооткриваемите библиотеки на наши интелектуалци, индустриалци и учени; на непълната българска ретроспективна национална библиография; на неописаните частни библиотеки и пр. г-н Петър Величков успява да създаде първото по рода си изследване върху българското библиофилско наследство в периода 1901–1947 г. и един от малкото трудове по темата за библиофилските номерирани издания изобщо.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

- С дълбочинния си теоретичен подход към обекта и натрупванията към познанието за него;
- с обосновките и дефинициите на водещи понятия в изследователското поле;
- с емпиричните си проучвания и библиографски анализи на частни библиофилски сбирки и изведените препятствия пред обособяването на специални фондове за библиографски книги в България през последните 120 години;
- със създадения авторски модел за организиране и популяризиране на фонд „Библиофилски номерирани издания в България за периода 1901–1947 г.“ в дигитален формат;

- със създадения „Опис на българските номерирани библиофилски издания (1901–1947)“

настоящият дисертационният труд има определен принос в изследванията по обществени комуникации и информационни науки, по книгознание, по медиазнание, библиотекознание и библиографознание.

Изведените по-горе приносни моменти на изследването ми дават основания ДА ПРЕДЛОЖА НА УВАЖАЕМОТО НАУЧНО ЖУРИ ДА ПРИСЪДИ НА ПЕТЪР ВЕЛИЧКОВ ПЕТРОВ ОБРАЗОВАТЕЛНАТА И НАУЧНА СТЕПЕН „ДОКТОР“ ПО 3.5. ОБЩЕСТВЕНИ КОМУНИКАЦИИ И ИНФОРМАЦИОННИ НАУКИ – КНИГОЗНАНИЕ ЗА ДИСЕРТАЦИОННИЯ МУ ТРУД „БЪЛГАРСКИ БИБЛИОФИЛСКИ ИЗДАНИЯ (1901–1947). КОМУНИКАЦИОННА СИНЕРГИЯ МЕЖДУ АРТЕФАКТ И РЕЦЕПЦИЯ“.

Проф. д-р Веселина Вълканова

25.10.2020 г.